

ลองใช้ทำใบสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ*

อัญชลี ชยานุวัชร

การสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของครูอย่างยิ่ง เพราะในสังคมสมัยใหม่ ครูสอนภาษาอังกฤษต้องเรียกร้องความสนใจจากนักเรียนโดยต้องแข่งขันกับสิ่งจูงใจอื่น ๆ เช่น ทีวี วิดีโอ วิทยุ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารประเภทต่าง ๆ ที่พร้อมจะให้ปฏิสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน (enjoyable interaction) กับผู้เรียน ในขณะที่ครูในห้องเรียนที่มีแต่เพียงกระดานดำ โต๊ะ และเก้าอี้ ต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะทำให้บทเรียนของตนน่าสนใจและสนุกชวนติดตาม ปัญหาที่ครูสอนภาษาแทบจะทุกคนประสบก็คือ ครูจะอย่างไรได้บ้าง เพื่อให้ผู้เรียนคงความสนใจไปตลอดชั่วโมง และทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะจำสิ่งที่เรียนได้ดี

การใช้ทำใบสอนคำศัพท์เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ได้ดี เพราะกิจกรรมที่ใช้ทำใบให้ความสำคัญต่อผู้เรียน (learner-centred) ผู้เรียนจะต้องคิดค้นหาวิธีใช้ทำใบในกิจกรรมที่ครูสั่ง การใช้ทำใบประกอบกิจกรรม ทำให้ชั้นเรียนเกิดความบันเทิง ผู้เรียนจะเรียนอย่างตั้งอกตั้งใจเพราะกิจกรรมสนุกไม่ยากเกินความสามารถ ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกันเป็นกลุ่ม คนที่เก่งและไม่เก่งสนุกกับบทเรียนได้เท่า ๆ กัน การใช้ทำใบมีประโยชน์มาก เพราะใช้ได้กับผู้เรียนที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน การใช้ทำใบ คือ การใช้ทำทาง เช่น สัญญาณมือ หรือ สีหน้า กริยาอาการ สื่อความหมายให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ แต่ห้ามพูดออกเสียงในชีวิตความเป็นจริง เราใช้ทำใบสื่อความหมายไม่น้อยทีเดียว เช่น เมื่อผู้เขียนไปเสนอบทความนี้ที่ญี่ปุ่น จำเป็นต้องใช้ทำใบบ่อยครั้งในการถามทาง ในการซื้อของเพราะพูดภาษาไม่รู้เรื่อง

*บทความเรื่องนี้เขียนจากเนื้อหาของ presentation เรื่อง MIME - A FUN WAY TO LEARN VOCABULARY ที่นำเสนอโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี ชยานุวัชร ในการประชุมนานาชาติเชิงปฏิบัติการที่จัดขึ้นที่ Language Institute of Japan, Odawara ระหว่างวันที่ 9 - 14 สิงหาคม 2535

การใช้ทำไบบี 2 แบบ คือ การไปเป็นรายคำและไปสื่อความหมายของทั้งหมดรวม ๆ กัน ถ้าครูสอนสุภาสัทต่าง ๆ อาจจะใช้การไปรายคำ โดยครูจะเป็นผู้ไปเองให้นักเรียนทาย หรือ แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มให้แข่งขันทายสุภาสัท โดยมีตัวแทนของกลุ่มเป็นผู้ทำทำไบบี ตัวอย่างเช่น "Time and tide waits for no man" ผู้ไปจะต้องเริ่มโดยยกสุภาสัทนั้นว่ามีคำในสุภาสัทนี้ทั้งหมด 7 คำ เมื่อเริ่มคำที่ 1(time) ผู้ไปอาจจะชี้ไปที่นาฬิกาเพื่อให้ผู้ทายหาคำทั้งหลายที่มีความสัมพันธ์กับนาฬิกาคำที่ (and) ต้องให้สุภาสัทว่าเป็นคำเล็ก ๆ ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียว เป็นพวก articles, คำเชื่อมประโยค และ prepositions ต่าง ๆ คำที่ 3 (tide) ทำมือให้พริ้วไปมา เป็นสุภาสัทของกระแสน้ำ ถ้าผู้ทายนึกไม่ออก ต้องใช้วิธีการอื่น เช่น sounds like คือ เอามือจับใบหูเป็นสัญลักษณ์ว่า คำที่ให้ทายเสียงเหมือนคำที่กำลังแสดงให้ดู เช่น tide คงจะต้องเสียงเหมือน hide ส่วนคำที่ 4 (waits) ผู้ไปอาจจะทำท่าเดินไปเดินมาด้วยความกระวนกระวายใจแสดงว่า รอใครสักคน ถ้าผู้ทายดกตัว S ไป ต้องทำมือเป็นสุภาสัทยื่นคำออกไปให้เห็นว่าคำนี้ยาวกว่าที่ทายมาว่า wait คำที่ 5(for) เป็นคำเล็ก ๆ อีกคำหนึ่ง คำที่ 6 ผู้ไปทำท่าห้าม เช่น ทำท่าห้ามสูบบุหรี่ เมื่อได้คำว่า No smoking ให้ทำสุภาสัทว่า ใช่ คำว่า No คำเดียว man ซึ่งเป็นคำที่ 7 ให้ชี้ไปที่สมาชิกที่เป็นชายในกลุ่ม

กรณีที่ 2 การไปคำโดยรวม ถ้าจะสื่อความหมายคำว่า bank robbery ผู้ไปคำคงจะต้องมีมากกว่า 1 โดยให้ 2-3 คน แสดงท่านับเงินอยู่ที่เคาน์เตอร์ อีก 1-2 คน มาติดต่อฝากเงิน ถอนเงินกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร แล้วมีโจรเดินเข้ามาปล้นเงินไป จะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ทำได้โดยไม่ต้องพูดเลย

ผู้อ่านอาจจะสงสัยว่าเราจะรู้สุภาสัทได้อย่างไร คำตอบก็คือ เป็นเรื่องที่ต้องตกลงกันในกลุ่ม และการจะโยงคำหนึ่งไปสัมพันธ์กับอีกคำหนึ่งขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของผู้ไปเอง เช่น before การทำทำไบบีคำนี้ยากมากคงจะต้องให้สุภาสัทว่า คำที่ไบบี ๒ พยางค์ พยางค์แรกคือ be (ทำท่าผึ่ง) และ fore (ให้สุภาสัทว่าเสียงเหมือน four ตัวเลขใช้การยกนิ้วได้)

John Morgan and Mario Rinvoluceri กล่าวเกี่ยวกับคำศัพท์ (Vocabulary 1986) ไว้ดังนี้

1. 'Each word is a world and we ask the student to explore this world'. คำแต่ละคำเป็นโลกหนึ่ง ๆ และเราอยากให้ผู้เรียนสำรวจโลกนี้ ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าคำกล่าวนี้เป็นความจริงอย่างที่สุด เพียงคำว่า robbery ภาพที่ปรากฏในจินตนาการของผู้เรียนจะแตกต่างกันไปอย่างสิ้นเชิง ภาพของการโจรกรรมของผู้เรียนคนหนึ่งจะแตกต่างไปจากภาพที่ผู้เรียนอีกคนหนึ่งเห็น คดีที่มีตีพิมพ์อยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์เปลี่ยนไปวันแล้ววันเล่า แต่ตัวละครของแต่ละคดีไม่เคยซ้ำกันเลย
2. 'For the learner, if not always for the teacher, words are exciting and even lists, if uninhibitedly approached, can open up unexpected vistas

สำหรับผู้เรียนและครู (แม้จะไม่เสมอไป) คำศัพท์เป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้น ถ้าผู้เรียนไม่กลัวที่จะเรียน สิ่ง que ผู้เรียนได้ไป คือ แนวความคิดใหม่ ๆ และ จำนวนคำศัพท์มากมายมหาศาลที่รออยู่ให้ค้นคว้า

คงจะสรุปได้ว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนคำศัพท์ด้วยความสนุกสนาน จะต้องไม่เกิดความกลัวในการเรียน และจากนั้น ผู้เรียนจะก้าวไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองมีคำศัพท์มีความคิดเกี่ยวกับศัพท์ที่พร้อมจะนำมาใช้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด

ตัวอย่างที่จะเห็นต่อไปนี้ คือ บทเรียนที่ใช้ทำไบบีในการสอนกลุ่มคำเกี่ยวกับ อาชญากรรม โดยใช้ทำไบบีอุปกรณ์เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่กิจกรรมอื่น ๆ ของบทเรียนนี้

รายละเอียดของบทเรียนมีดังนี้

1. การแข่งขันแสดงท่าไม้ (Competitive Mime)

กิจกรรมของครู	กิจกรรมของผู้เรียน
1.1 เมื่อเริ่มต้นกิจกรรม ครูถามผู้เรียนว่า รู้จักคำอะไรบ้างที่เป็นชื่อของอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ โดยการเขียนบนกระดานดำดังนี้ <pre> graph TD C((CRIMES)) --- H1[hijacking] C --- S[smuggling] C --- F[Forgery] C --- M[murder] C --- R1[robbery] C --- R2[robbery] </pre>	ผู้เรียนคงจะให้คำตอบเป็นคำง่าย ๆ เช่น robbery, murder
1.2 ครูทำท่าไม้แสดงความหมายของคำ ที่เขียนไว้บนกระดานดำตามที่ผู้เรียนตอบ หรือคำที่อยู่นอก List 1 หรือ 2 คำเพื่อให้นักเรียนทายว่าเป็นคำอะไร	ผู้เรียนทายคำที่เป็นชื่อของอาชญากรรม จากท่าไม้ที่ครูแสดง
1.3 ครูแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน และแจกคำที่เป็นชื่อ อาชญากรรม ที่รวบรวมได้ให้กลุ่มละ 1 คำ และให้แต่ละกลุ่มมาแสดงฉากของอาชญากรรมนั้น ๆ เพื่อให้เพื่อนทาย โดยมีข้อบังคับว่าจะต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจในกลุ่มทุกคนมีบทบาททำท่าไม้ กลุ่มที่ทายถูกต้อง 1 คะแนน กลุ่มที่สามารถทำท่าของคำที่ไม่มีผู้ใดทายถูกต้องจะได้ 2 คะแนน	ผู้เรียนทำท่าไม้สื่อความหมายของคำนั้นเป็นกลุ่ม

2. สอนชนิดของคำ (Parts of Speech for crime, person and act)

หลังจากที่จับกิจกรรมแข่งขันแสดงทำไปบอกความหมายของคำที่ถือว่าเป็นการอุ้มนเครื่องแล้ว ครูจะได้ถือโอกาสสอนชนิดของคำ คือ อาชญากรรมชนิดนั้นชื่ออะไร จะเรียกคนทำความผิดว่าอะไร และอะไรคือคำที่บอกการกระทำของคน ๆ นั้น ตามแบบฝึกหัดที่ให้มาดังนี้ (ครูอาจจะอ้างถึงทำไปที่เพิ่งผ่านไปในกิจกรรมแรกที่แต่ละกลุ่มเสนอว่า ผู้ที่ทำความผิดเรียกว่าอะไร การกระทำเรียกว่าอะไร เป็นต้น)

CRIME	PERSON	ACT
bribery		
		kidnap
	blackmailer	
		mug
vandalism		
pickpocketing		
	arsonist	set fire on
forgery		
	burglar	
	murderer	
shoplifting		
		smuggle
	vote buyer	
		assault

ที่เหลือในตาราง 3 ช่องสุดท้าย ให้ไว้สำหรับผู้เรียนคิดคำในกลุ่มนี้มาเพิ่มเติม

3. ทำแบบฝึกหัดเรื่องความหมายของคำศัพท์ที่ได้เรียนมาเพื่อทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ได้เห็นในกิจกรรมที่ 2 หรือไม่ โดยให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม จับคู่คำศัพท์กับความหมายที่ให้มา แล้วครูเฉลยคำตอบให้กับทั้งชั้นเรียนภายหลัง

Match the words in Column A with the definitions given in Column B.

Column A

Column B

_____ 1. Bribery	A. Paying a voter to elect a candidate in an election
_____ 2. Kidnapping	B. Deliberately setting fire to something, especially a building
_____ 3. Fraud	C. Stealing from a shop
_____ 4. Blackmail	D. Robbery from a person often with physical violence
_____ 5. Mugging	E. Deliberate destruction of something useful or beautiful on purpose and for no good reason
_____ 6. Vandalism	F. Deliberate and unlawful killing of a person
_____ 7. Picking Pockets	G. Taking goods or people into or out of the country illegally
_____ 8. Arson	H. A physical attack
_____ 9. Forgery	I. Offering money or something valuable to someone in order to persuade them to do something for you
_____ 10. Burglary	J. Immitation of money, documnets, painting etc.
_____ 11. Murder	K. Breaking into a building and stealing things
_____ 12. Shoplifting	L. Stealing things from people's pockets, handbags, etc. in public places
_____ 13. Smuggling	M. Taking somebody away by force and demanding money from their family
_____ 14. Vote Buying	N. Gaining money or other benefits by deceit or trickery
_____ 15. Assault	O. Demand for goods or services accompanied by threat to do something unpleasant

4. กิจกรรมการอ่าน เพื่อเสริมความเข้าใจคำศัพท์ที่เรียนไป และเป็นกรอ่านเอาเรื่องข่าวสั้น 3 ข่าว โดย ครูให้ผู้เรียนตอบ-
คำถามที่เกี่ยวกับแต่ละข่าวอย่างย่อ ๆ

4.1 Five banks robbed in hour

Los Angeles (Reuter)--Los Angeles lived up to its reputation as the US bank robbery capital on Tuesday when five Bank of America branches were held up in little more than an hour.

"We have a lot of bank robberies in this area, but five in one hour at branches of one bank is definitely unusual", said Joanne Wilfert, a spokeswoman for the Federal Bureau of Investigation.

Later in the day, a sixth Bank of America branch was robbed, she said.

No one was hurt and no shots were fired in the Bank of America robberies, and authorities refused to say how much money was stolen.

Type of Crime :

What happened ? _____

How many ? _____

When did it happen ? _____

Where did it happen ? _____

How much money was taken ? _____

4.2 Two men held in arms racket

Ta Phraya-- Rangers arrested two men trying to smuggle war weapons through a checkpoint in this district bordering Cambodia yesterday.

Sathien Harnchana, 18, and Boontan Sawangchuen, 28, were pushing a cart in Tambon Nonmarkmoon when they came to the checkpoint and were told to stop.

The rangers found seven M-16 assault rifles and 12,600 rounds of KA-47 ammunition in a sack.

The rangers quoted both men as saying they were hired by two other men in the same village for 3,000 baht in all to smuggle the weapons from a meeting point near the border. They had been waiting for the arms since midnight.

The two men who allegedly hired them could not be found at the village after apparently hearing of the arrest.

The rangers said there has been a spate of weapons smuggling into Thailand from Cambodia since the United Nations began disarming the Khmer factions.

Type of Crime :

Name of those arrested :

Who caught them ?

Why ?

Who would buy the weapons ?

4.3 Butler accused of sexual harassment

Canberra (UPI) -- Foreign Affairs Minister Senator Gareth Evans yesterday rejected suggestions that Australia's Ambassador to the United Nations, Richard Butler, should stand aside pending the outcome of sexual harassment charges against him.

According to reports in the Australian media yesterday, the charges have been made by a former female secretary and relate to alleged incidents at the Australian Embassy in Bangkok earlier this year. Butler was promoted from Thailand to New York and is Australia's most senior diplomat abroad.

According to the reports, the woman claims Butler made "sexually suggestive comments" to her while she was taking dictation and also placed his hands on her buttocks.

Type of Crime ;

Who was said to have committed the crime ?

What position is he holding ?

Who accused him of this crime ?

What did the woman say Butler did to her ?

สำหรับกิจกรรมนี้ ครูอาจจะสั่งให้ผู้เรียนไปหาข่าวมากลุ่มละ 1 ข่าว แล้วนำมาให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ อ่าน พร้อมทั้งตั้งคำถามทำนองนี้มาด้วย เพราะการที่ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้แสดงว่าผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ตนอ่าน

5. การใช้ทำใบเล่าเรื่องอาชญากรรม 1 เรื่อง (Contextualized Mime) ทุกคนในกลุ่มจะต้องมีบทบาทแสดง เมื่อแสดงเสร็จ ให้ผู้เรียนในกลุ่มอื่นเล่าเรื่องราวเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร โดยสมมุติชื่อของตัวละครและสถานที่ และครูช่วยด้วยเพื่อให้เรื่องไม่ติดขัด สำหรับกิจกรรมนี้ ครูอาจจะให้กลุ่มที่คิดว่าทำทำไปได้ดีแสดงเพียงกลุ่มเดียว เพื่อเป็นการประหยัดเวลา

6. งานเขียน อาจจะสั่งเป็นงานแต่ละบุคคลหรืองานกลุ่ม โดยมีคำสั่งดังนี้

Write a story about one of the crimes under the following headline :

(ชื่อคนทำผิด ให้ผู้เรียนเติมเอง) Denied the Charge.

ผู้เรียนจะต้องเขียนเล่าเรื่องอาชญากรรมสั้น ๆ ว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร เมื่อไหร่ที่ไหน มีใครเกี่ยวข้อง จนกระทั่ง ถูกจับมา

mime มีประโยชน์มากตรงที่ผู้สนใจไม่ต้องพูดอยู่เพียงคนเดียว ในการอธิบายคำศัพท์ต่าง ๆ ผู้อ่านจะนำ mime ไปใช้ในการสอนบ้าง ถึงแม้จะไม่ใช้กับกลุ่มคำ อาชญากรรม (crimes) ก็อาจจะใช้ในการสอนกลุ่มคำ อาชีพ (occupations) และงานอดิเรก (hobbies) เป็นต้น คงจะต้องอ้างถึงคำกล่าวของ John Morgan และ Mario Rinvoluceri อีกครั้งหนึ่ง โดยขอเปลี่ยนแปลงดังนี้

'Each word is a world and we ask ... the teacher to help the student to explore this world.

เอกสารอ้างอิง

1. Morgan, John and Rinvoluceri Mario. *Vocabulary*. Hong Kong : Oxford University Press, 1986.
2. Ladousse, Gillian Porter. *Role Play* : Hong Kong : Oxford University Press, 1987.